

Suomen Sairaanhoidajat, raportti 17.6.2024

Opiskelijakysely 2023

Suomen Sairaanhoidajat

Julkaistu 9.10.2024



Suomen Sairaanhoidajat 2024

Opiskelijakysely 2023/2024

Suomen Sairaanhoidajien sairaanhoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja-, ensihoitaja- ja sairaanhoitaja-diakonissaopiskelijoille

Julkaisija	Suomen Sairaanhoidajat	Julkaisupvm	9.10.2024
Lisätietoja:	liisa.karhe@sairaanhoitajat.fi		

Tiivistelmä

Suomen Sairaanhoidajien määrävuosin toteutettavan kyselyn tarkoituksena on kuulla sairaanhoitajaopiskelijoita, joihin luemme myös kättilö-, terveydenhoitaja-, ensihoitaja- ja sairaanhoitaja-diakonissaopiskelijat. Kysely oli kohdistettu Suomen Sairaanhoidajien opiskelijajäsenille ja opiskelijaverkoston jäsenille. Kysely toteutettiin joulukuussa 2023 ja kyselyyn vastasi 400 opiskelijaa. Opiskelijat olivat suurimmaksi osaksi sairaanhoitajatutkinto-opiskelijoita ja tekivät työn ohessa palkkatyötä.

Opiskelijoita motivoi alalle kiinnostus sairaanhoitajan työtä kohtaan ja tunne siitä, että sairaanhoitajan työssä he ovat omalla alallaan. Motivaationa oli halu tehdä sairaanhoitajan työtä, jossa voi auttaa toista ihmistä ja vaikuttaa ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Sairaanhoitajan työ nähtiin merkitykselliseksi. Parasta opiskelussa oli opiskelijoiden mielestä uuden oppiminen. Suurin osa vastaajista oli vähintään melko tyytyväisiä opintoihinsa, kun opintoihinsa tyytymättömiä oli 11 %.

Opiskelijoista hieman yli puolet olivat yllättyneet opintojen suuresta työmäärästä ja opiskelun ja työn sovittamisen vaikeudesta. Teoreettisen opiskelun määrää lähes kaksikolmasosaa piti sopivana ja liian vähäisenä pitäneet toivoivat enemmän lähiopetusta ja syvällisempää opetusta keskeisistä kliinisistä aiheista. Kädentaitojen opiskelun liian vähäiseksi koki kaksikolmasosaa vastaajista ja sopivaksi kolmannes vastaajista. Kukaan ei kokenut, että kädentaitojen opetusta olisi ollut liikaa. Fyysistä läsnäoloa vaativaan opiskeluun iso osa (70 %) vastaajista oli tyytyväisiä. Yli puolet vastaajista piti simulaatio-opetuksen määrää sopivana, ja liian vähäisenä pitäneillä oli toiveita sen lisäämisestä. Liiallisena simulaatio-opetuksen määrää pitivät ne, jotka kokivat simulaatiotilanteen itselleen epämiellyttävänä oppimistilanteena. Etäopetuksen määrään kaksikolmasosaa vastaajista oli tyytyväisiä. Liian vähäisenä etäopetusta pitäneet (18 %) toivoivat etä- tai hybridiopetusmahdollisuutta pitkien matkojen, perheen tai työn takia.

Suurin osa (79 %) opiskelijoista oli saanut opintojakson tavoitteita vastaavan harjoittelupaikan aina tai usein. Käytännön harjoittelujaksoa oli korvattu reilulla neljäsosalla opinnollistamisella. Joka viides opiskelija oli joutunut ottamaan harjoittelupaikan kotipaikkakunnan ulkopuolelta. Yli puolet oli saanut harjoittelupaikat koti- tai opiskelupaikkakunnalta tai kohtuullisen matkan päästä. Opiskelijat kaipasivat enemmän opettajan yhteydenottoja harjoittelujaksolla. Suurella osalla (72 %) oli kuitenkin mahdollisuus saada yhteys omaan opettajaan. Suurimmalla osalla (83 %) oli harjoittelupaikassa nimetty ohjaaja tai nimetyt ohjaajat aina tai usein. Harjoitteluohjaajien ohjauksen koettiin suurimmaksi osaksi palvelevan opiskelijoiden harjoittelutavoitteita

Reilu kolmannes oli kohdannut itseensä kohdistuvaa epäasiallista kohtelua harjoittelupaikoissa. Alle puolet vastaajista kertoi kohdanneensa harjoittelussa myös vaikeita tilanteita niin ohjaajien kuin myös muun henkilökunnan käytöksen kuin asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä tilanteiden tai käytöksen takia.

Opiskelijat kehittäsivät ohjattua harjoittelua useimmiten harjoitteluohjaajien valintaan, osaamiseen ja asenteeseen sekä ohjauksen toteutumiseen sekä opiskelijan vastaanottoon liittyen. Toiveita esitettiin myös opettajille ja oppilaitoksille.

Parasta opiskelijoiden mielestä sairaanhoitajan ammatissa on monipuolinen, merkityksellinen, ihmisläheinen työ, jossa voi auttaa toista ihmistä ja jossa on laajat työskentelymahdollisuudet. Uratavoitteina yli puolella vastaajista oli erikoistua jollekin erikoisalalle. Suuri osa (70 %) vastaajista koki hoitoalan omakseen.

Opiskelijat arvioivat kuormittuneisuutensa 3.5:ksi asteikolla 1-5 (1=ei juurikaan kuormittunut ja 5 erittäin kuormittunut). Opiskelijoita kuormitti useimmiten opiskelun, työn, perheen ja vapaa-ajan yhteensovittaminen.

Lopuksi pohditaan opiskelijoiden kokemuksista esiin nousseiden asioiden merkitystä sairaanhoitajaopiskelijoiden jaksamiselle sekä sairaanhoitajakoulutuksen ja työelämän pito- ja vetovoimaisuudelle.

Julkaisun osoite <https://sairaanhoitajat.fi/meista-enemman/lausunnot-kannanotot-ja-raportit/>

Sisältö

1.	Kyselyn tausta ja toteutus	4
2.	Opiskelijoiden taustatiedot.....	4
3.	Opiskelijoiden työssäkäynti	4
4.	Opiskelijoita motivoi kiinnostus sairaanhoitajan työhön.....	5
5.	Opiskelu ja opinnot haastavat, sillä opiskelijoiden lähtökohdat ja ammattikorkeakoulujen käytännöt ovat erilaisia	8
6.	Käytännön ohjattuun harjoitteluun tulee panostaa enemmän.....	13
7.	Lopputyö osana oppimista	22
8.	Parasta ammatissa on monipuolinen ihmisläheinen työ	22
9.	Uratavoitteena erikoistuminen tai jatkokoulutus	23
10.	Jaksaminen on monen opiskelijan haaste	25
11.	Pohdinta	26

1. Kyselyn tausta ja toteutus

Sairaanhoidaja-ammattien opiskelijoita halutaan kuulla

Suomen Sairaanhoidajien kysely sairaanhoidajaopiskelijoille (sisältäen ensihoitaja-, terveydenhoitaja-, kättilö- ja sairaanhoidaja-diakonissaopiskelijat) on määrävuosin toteutettava selvitys, jolla Suomen Sairaanhoidajat haluavat kuulla opiskelijajäsentensä ja opiskelijaverkostojäsentensä kuulumisia samalla tavalla kuin muidenkin jäsenryhmien ja verkostojen kuulumisia. Tällä selvityksellä halusimme tietää, mitä opiskelijoille kuuluu ja kysimme taustatietojen lisäksi opiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia opiskelusta ja opetuksesta, harjoittelusta, alanvalinnasta ja uratavoitteista. Haluamme olla opiskelijajäsentemme tukena ammatillisella polulla opiskelusta työelämään sekä toimia opiskelijoiden äänenä ja vaikuttaa alan koulutukseen ja edistää opiskelijoiden ja ammattilaisten asemaa työelämässä ja yhteiskunnassa. Kysely toteutettiin webropol-kyselynä ajalla 1.12.2023-23.1.2024. Kysely lähetettiin sähköpostitse Suomen Sairaanhoidajien opiskelijajäsenille ja opiskelijoiden verkoston jäsenille. Kyselyyn vastasi 400 opiskelijaa.

2. Opiskelijoiden taustatiedot

Valtaosa (93 %) vastaajista oli opiskelemassa sairaanhoidajaksi. Vastaajista 4 % oli terveydenhoitajaopiskelijoita, 1 % ja ensihoitajia, 1 % kättilöitä ja 1 % sairaanhoidaja-diakonissaksi opiskelevia. Vastaajia oli kaikista ammattikorkeakouluista. Iältään vastaajat olivat melko tasaisesti kaikista ikäryhmistä välillä 26-55-vuotiaat. Alle 25-vuotiaita vastaajista oli 24 % ja yli 55-vuotiaita oli 5 %. Vastaajista 45 % oli 2. tai 3. lukukauden opiskelijoita, mutta vastaajia oli kaikilta lukukausilta. Kuusi vastaajaa ilmoitti jo valmistuneensa. Opintojensa kestoksi opiskelijoista lähes puolet (47 %) arvioi 3,5 vuotta, kun 40 % arvioi kestoksi 3 vuotta tai vähemmän. Suuri osa (64 %) vastaajista oli monimuoto-opiskelijoita, kun päiväopiskelijoita oli 28 % ja verkko-opiskelijoita 6,3 %. Lisäksi oli muutamia verkkopainotteisia monimuoto-opiskelijoita ja yksittäisiä muita opiskelijoita.

3. Opiskelijoiden työssäkäynti

Opiskelijoista suurin osa kävi töissä opiskelujen ohessa. Vain 9 % vastaajista ei käynyt töissä ja 7 % työskenteli vain loma-aikoina. Reilu kolmannes (36 %) työskenteli osa-aikaisesti ja yli neljännes (27 %) satunnaisesti keikkalaisena ja yli viidennes (21 %) täyspäiväisesti. Työssäkävivistä opiskelijoista neljännes työskenteli alle 10 tuntia viikossa, viidennes 10-19 tuntia viikossa, lähes neljännes 20-29 tuntia ja neljännes 30-39 tuntia viikossa. Enemmän kuin 39 tuntia viikossa teki töitä 5 % vastaajista. Suurimmalle osalle (75 %) työssäkäynti oli välttämättömyys ja lisäansioita vastasi hakevansa 41 %. Neljännes kävi töissä kokemuksen takia ja muutama vastasi, että pomo pakottaa. Suurin osa (85 %) työskenteli hoito- tai hoiva-alalla ja loput 15 % jollain muulla alalla.

4. Opiskelijoita motivoi kiinnostus sairaanhoitajan työhön

Opiskelijoilta kysyttiin, mikä motivoi heitä hakeutumaan opiskelemaan sairaanhoitajatutkintopohjaisiin ammatteihin. Vastajat toivat selkeästi esiin sen, että heitä motivoi alalla kiinnostus sairaanhoitajan työtä kohtaan ja tunne siitä, että sairaanhoitajan työssä he ovat omalla alallaan. Opiskelijoita motivoi halu tehdä sairaanhoitajan työtä, jossa voi auttaa toista ihmistä ja vaikuttaa ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Sairaanhoitajan työ nähtiin merkitykselliseksi.

Ala oli kiinnostanut jo aiemmin. Minulla oli jo yksi tutkinto eri alalla ja olin siihen liittyvässä töissä. Halusin kuitenkin työn, jolla on "oikea merkitys" ja jossa vuorovaikutus tapahtuu oikeasti kasvokkain ihmisten kanssa tietokoneen sijaan.

Olen aina halunnut olla sairaanhoitaja. Lähihoitajaksi opiskelun jälkeen tunne vahvistui ja päätin, että edelleen haen opiskelemaan sairaanhoitajaksi. Hain aika lailla 13 kertaa opiskelemaan sairaanhoitajaksi ennen kuin pääsin kouluun, joten todella olen aina halunnut olla ammatiltani sairaanhoitaja.

Olen aina halunnut auttaa ihmisiä ja en oikein ollut varma, minkä ammatin itselleni haluaisin valita ja hain paikkoihin, jotka kuulostivat minulle hyvältä. Sitten pääsin sairaanhoitajakoulutukseen ja se on ylittänyt kaikki odotukseni.

Useat opiskelijat kertoivat, että heillä oli itsellään kokemuksia, joko hyviä tai huonoja, jotka motivoivat heitä lähtemään itse sairaanhoitajaopintoihin.

Alkuperäiset haaveet veivät muille aloille, mutta ennen opintojen alkua iskeneet terveyden ongelmat, lukuisat leikkaukset ja laajat monialaiset tutkimukset, sekä paljon potilaana hoidettavana olemisen sulkivat ovet alkuperäisten haaveiden osalta, mutta avasivat silmät uudelle kutsumusalalle. Hoitajat saivat minut jaksamaan ja selviämään kaiken terveystaistelun keskellä, kun lääkärit mokailivat, eivätkä osanneet kohdata ihmistä ollenkaan inhimillisesti. Hoitajista tuli minulle supersankareita ja halusin ryhtyä itse samoihin hommiin.

Miksi sairaanhoitajaksi? Sairastuin vakavasti ... Hyvin varhaisessa vaiheessa minulle oli hyvin selvää, että aion hakeutua hoitoalalle. Vanhaan työhön en halunnut enää palata. En kokenut sitä enää mielekkääksi, mielenkiintoiseksi enkä kokenut enää sitä paloa ja intohimoa sitä työtä kohtaan. Haluan olla tulevaisuudessa mukana uusien syöpäpotilaiden hoitopolulla ammattilaisena ja kokemusasiantuntijana. Opinnoissani on tarkoitus myös erikoistua syöpätauteihin.

Sisäinen tarve kohdata ihmisiä ja antaa muille sitä mitä en itse saanut lapsena: tulla nähdyksi ja hyväksytyksi. Anatomia, fysiologia, hoitotiede ja lääkehoito kiinnostaa olennaisesti.

Monille sairaanhoidajan ammatti oli haave-, unelma- tai toiveammatti, joka oli ollut tähtäimessä jopa lapsuudesta asti ja jonka saavuttamista oli jouduttu lykkäämään perhesyiden tai muiden syiden takia. Lähes joka neljäs kertoi olevansa taustakoulutukseltaan lähihoitaja ja heitä motivoi opiskelemaan sairaanhoidajaksi paitsi halu kehittyä ja laajentaa osaamistaan, niin myös laajemmat ja monipuolisemmat ura-, työ- ja tehtävänkuvamahdollisuudet ja hieman parempi palkka kuin lähihoitajan työssä.

Nyt tuli kiire, kun tuli ... ja tieto, että lopettavat aikuiskoulutustuen. Ilman sitä, ei olisi minulla mitään mahdollisuutta opiskella sairaanhoidajaksi. Suurin motivaatio on sairaanhoidajan monipuolisemmat mahdollisuudet eri työtehtäviin, kuin esimerkiksi lähihoitajalla. Sekä tietysti parempi palkka, mikä ei kyllä niin paljoa parempi ole suhteessa koulutuksen ja opittavien asioiden vaativuuteen.

Pienestä asti olen halunnut olla sairaanhoidaja. Tykkään kaikenlaisista sairaalasarjoista, ja niin anatomia kuin lääkehoito on kiinnostavia asioita!

Halusin vaihtaa työhön, jolla on tarkoitus. Olen ammatinvaihtaja. Opiskelin ensin lähihoitajaksi ja heti perään sairaanhoidajaopintoihin.

Olen noin 15 vuotta miettinyt hoiva-alaa, ensihoito/sairaanhoito. Nykyinen/aiemmat työt eivät palkitse. Haluan kohdata asiakkaita, ratkoa haasteita, auttaa ihmisiä.

Myös hyvät työllisyysnäkymät sairaanhoidajan ammatissa mainittiin motivoivaksi tekijäksi alalle. Jotkut myös kuvasivat, että sairaanhoidajan tutkinto tulee olemaan heille pohjatutkinto johonkin seuraavaan urapolulla.

Kiinnostus ihmiseen, anatomiaan ja erityisesti sisätauteihin. Halu hoitaa ihmisiä kokonaisvaltaisesti. Työn loppumaton monipuolisuus ja mahdollisuus jatkuvaan kehittymiseen. Varma työpaikka Suomessa tai ulkomailla.

Ihan parasta on uuden oppiminen

Opiskelijoilta kysyttiin, mikä on parasta tähänastisessa opiskelussasi. Parhaiksi asioiksi opiskelussa nousivat uuden oppiminen, harjoittelut, kaverit ja opettajat.

Opiskelijoiden mielestä selkeästi parasta oli uusien asioiden ja taitojen oppiminen, tiedon lisääntyminen ja oman osaamisen karttuminen ja syventäminen, mielenkiintoiset opinnot ja opinnoissa eteneminen sekä kädentaitojen opettelu.

Uusi ala on temmannut mukaansa - tällä hetkellä kaikki uusi kiehtoo valtavasti!

Se tunne, kun ymmärtää paremmin asioita kuin aikaisemmin.

Uuden oppiminen. Vaikka olenkin lähihoitaja, olen jo oppinut valtavasti lisää. Opiskelu on myös hauskaa ja antaa ”jehu”-fiiliksiä.

Ehdottomasti käytännön opettelu. Kaikki pistotekniikat, kanyylit ja muut ovat olleet mielenkiintoisia opetella. Totta kai haastavaakin on ollut. Myös esim. ekg ja vitaalien mittaaminen on mielenkiintoista ja kivaa kun saa vihdoin itse tehdä

Erilaiset harjoitukset, käytännön harjoittelut, simulaatiot ja työpajat sekä tiedon hyödyntäminen käytäntöön ja uudet oppimiskokemukset listattiin asioiksi, jotka ovat parasta opiskelussa. Harjoittelut saattoivat olla haastavia, mutta silti niistä opittiin. Kehittymisen ja onnistumisen kokemukset listattiin myös parhaiksi asioiksi opiskelussa.

Harjoittelut. Vaikka ne ovat usein todella rankkoja, niistä myös saa onnistumisen kokemuksia. Jos on ollut tunne, että ei minusta ole tähän, harkoissa on saanut ihan toisenlaista palautetta. Se on tuntunut hyvältä ja nostanut itseluottamusta.

Tutustuminen uusiin ihmisiin, uuden oppiminen ja onnistumisen tunteiden saaminen opiskelussa ja harjoittelussa.

Parhaiksi asioiksi listattiin usein myös uudet kaverit ja ystävät, joita opiskelu on tuonut mukanaan sekä oma opiskeluryhmä, jonka tuki koettiin merkittäväksi.

Upeat ja kannustavat luokkatoverit, uudet kokemukset ja oppiminen yleensäkin.

Olen saanut paljon uusia kokemuksia, kokonaan uusi maailma on avautunut. Olen tullut sosiaalisemmaksi ja olen oppinut paljon uutta. Olen myös saanut uusia samanhenkisiä ystäviä.

Meillä ihan paras ryhmä..., on huumoria, ja paljon tukea toisistamme opinnoissa.

Opettajat saivat myös avointa kiitosta monilta vastaajilta ja opettajien rooli opiskelijoiden ”parasta on”-kokemuksiin oli suuri. Opettaja keuhuttiin ammattitaitoisiksi, kiinnostuneiksi, kokeneiksi, ihaniksi, ohjaaviksi ja aidosti välittäviksi.

Nyt juuri päätymässä oleva perioperatiivisen hoitotyön kurssi, joka on ollut äärimmäisen mielenkiintoinen. Meillä on ollut aivan huippuja opettajia.

Uudet tuttavuudet, opettajat, jotka haluavat opettaa uusia sairaanhoitajia.

Ehdottomasti sekä työharjoitukset että opettajamme koulussa. Olen oppinut paljon muutaman kuukauden sisällä - itsestäni ja alasta, jossa haluan työskennellä. Lisäksi koen saaneeni varmistusta siitä, että olen löytänyt itselleni sopivan ammatin, jossa saan olla oma empaattinen ja ammatillinen itseni.

Hyvä ohjaava opettaja ja itsenäinen opiskelu.

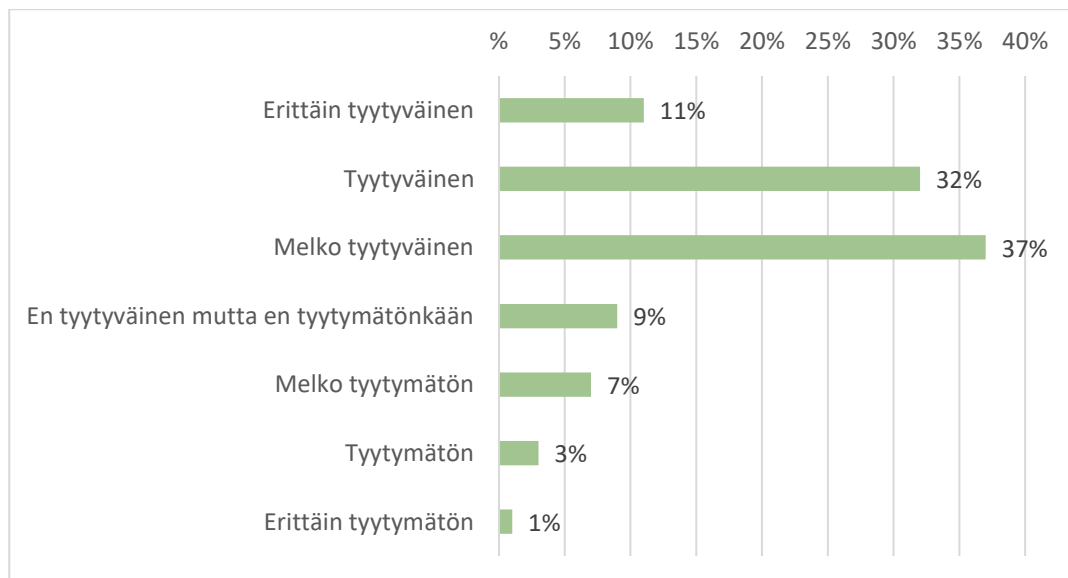
Opiskeluympäristö, innostavat ja aidosti välittävät opettajat. Ensi kertaa opiskelen asioita, joista tunnen olevani aidosti innostunut ja kiinnostunut. Tämä opiskelumahdollisuus on ollut isompi kuin lottovoitto.

5. Opiskelu ja opinnot haastavat, sillä opiskelijoiden lähtökohdat ja ammattikorkeakoulujen käytännöt ovat erilaisia

Suurin osa opiskelijoista on tyytyväisiä opintoihinsa

Opiskelijoilta kysyttiin, kuinka tyytyväisiä he ovat opintoihinsa. Opinnoilla tarkoitettiin opintoihin liittyviä opintojärjestelyjä ja -sisältöjä ja opettajien ammattitaitoa. Suurin osa (80 %) vastaajista oli vähintään melko tyytyväisiä opintoihinsa (kuvio 1).

Kuvio 1. Sairaanhoidaja*opiskelijoiden (n=392) tyytyväisyys opintoihinsa (opintojärjestelyt, sisällöt, opettajien ammattitaito). * sis. ensihoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja- ja sh-diakonissaopiskelijat



Erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä oli vajaa puolet (43 %) vastanneista opiskelijoista. Opintoihinsa tyytymättömiä oli 11 %.

Opintoihinsa oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä 43 % ja melko tyytyväisiä 37 % vastaajista. Opintoihinsa tyytymättömiä oli 11 %.

Opiskelijoilta kysyttiin, että onko omissa opinnoissa jokin **asia yllättänyt**. Lähes puolet (49 %) vastaajista oli sitä mieltä, että yllätyksiä ei ole ollut ja hieman yli puolet (51 %) oli kokenut yllätyksiä. Avoimeen kysymykseen, mikä oli yllättänyt opinnoissa, 202 vastaajaa oli listannut hyvin erilaisia ja vastakkaisiakin asioita.

Useimmiten negatiivisena yllätyksenä opiskelijat kokivat suuren työmäärän ja opiskelun ja työn sovittamisen vaikeuden. Ryhmätöiden ja tehtävien määrää pidettiin suurena ja aikaa vievänä, hallittavien materiaalien määrää pidettiin suurena, aikataulutusta haasteellisena. Myös käytännön harjoitusten ja läsnäolo-opetuksen vähäisyys nostettiin yllättäneiksi asioiksi. Osa arvosteli toimintatapojen jäykkyyttä ja vanhanaikaisuutta. Harjoittelun suuri määrä ja harjoittelupaikkojen saatavuuden vaikeus yllätti. Myös se koettiin yllättävänä, miten paljon opinnoista on opiskelijan omalla vastuulla. Opiskelijat olivat listanneet myös yllättäneiksi asioiksi sen, että opetussuunnitelmaan kuuluu sellaisia aineita, joiden yhteyttä sairaanhoitajan ammattiin ei pidetty olennaisina.

Sairaanhoidajan osaamisen laaja-alaisuus, miten kaikesta pitää tietää ja mitä kaikkea pitää osata.

Kuinka erilaiset opetussuunnitelmat ovat riippuen ammattikorkeakoulusta. Joissain ammattikorkeakouluissa esim. X:ssa sh opiskelijoille on määrätty pakollisia yrittäjyys opintoja, jotka eivät tue oman alan osaamista.

Opinnoissa on ollut aivan liikaa kaikkea, mikä ei liity mitenkään alaan, jota opiskellaan.

Positiivisena yllätyksenä opiskelijat mainitsivat useimmiten yllättyneensä siinä, miten helpolta, jouhevalta tai mielekkäältä opiskelu on tuntunut.

Miten hyvin kaikki on onnistunut ja miten helppoa verkko-oppiminen on. Minulle tämä opiskelumuoto sopii.

Teoreettisen opiskelun painotusta toivottiin keskeisiin kliinisiin aiheisiin

Teoreettisen opiskelun määrän 64 % vastaajista koki sopivaksi ja 26 % liian vähäiseksi. Liian vähäiseksi teoreettisen opintojen kokeneet (26 %) toivoivat enemmän lähiopetusta, syvällisempää opetusta keskeisistä kliinisistä aiheista. Opiskelijat kokivat, että tärkeille kliinisille asiakokonaisuuksille oli liian vähän aikaa ja tieto jäi pintapuoliseksi. Myös aiheiden painotukseen

tuli toiveita, sillä opiskelijat kokivat, että esim. anatomia ja fysiologia, farmakologia ja lääkelaskut jäävät liian vähälle ja ne eivät voisi olla pelkkänä verkkokurssina itsenäisen opiskelun varassa.

Tärkeät aineet kuten farmakologia tulisi olla aina lähiopetuksena, meillä se opiskeltiin itsenäisesti verkkokurssina.

Ammatilliset opinnot ovat todella niukkoja ja äkkiä käytyjä, mutta oheisaineita hinkataan pitkään ja todella tarkasti.

Asiakokonaisuudet isoja, joihin varattu ihan liian vähän aikaa.

Priorisoitaisiin opetusta (webinaareja jne.) vielä enemmän tärkeisiin kursseihin, joissa laaja ja tärkeä sisältö kuten kliininen osaaminen sisätautien ja kirurgisen potilaan hoitotyössä.

Välillä tuntuu, että vääriä asioita painotetaan liikaa.

Myös kurssien suunnitteluun toivottiin parempaa rytmitystä, sillä teoriaopetuksen ruuhka-ajat vaikeuttavat omaksumista. Osalle teorian omaksuminen on helppoa ja osalla haasteellista.

Kurssilla on pahoja rytmitysongelmia, jonka seurauksena teoriaopintoja on paljon päällekkäin lyhyessä ajassa, jolloin niihin ei ehdi kunnolla keskittyä ja toisaalta taas välillä on pitkiä aikoja, johon on ajoitettu vain yleisiä opintoja, jotka heikosti tukevat alan opintoja, mutta joille on varattu kohtuuttoman paljon aikaa. Teoriakokeet ovat myös liian helppoja.

Liialliseksi teoriaopiskelun kokeneet (10 %) toivoivat enemmän käytännön opetusta, webinaareja ja taitopajoja. Jotkut kokivat vauhdin ja tiedon määrän vaikeaksi prosessoida niin kovassa tahdissa. Tässäkin yhteydessä tuli toive, että yleissivistävät opinnot kuten kielten ja kirjallisuuden tilalla pitäisi olla klinisiä aiheita. Toivottiin myös syvempää tietoa, ettei opiskelu jää asioiden pintaraapaisuksi.

Voisi olla enemmän erikoistumista, nyt ehditään vaan vähän kaikkea.

Kädentaitojen opiskelu

Kädentaitojen opiskelun liian vähäiseksi koki 66 % vastaajista ja sopivaksi 34 %. Kukaan ei kokenut, että kädentaitojen opetusta olisi ollut liikaa. Vastauksissa toistuivat toiveet sille, että kädentaitoja kuten kanylointia, pistämistä, katetrointia, elvytystä, haavahoitoa pääsisi harjoittelemaan enemmän. Kädentaitojen opiskeluun toivottiin pienryhmiä, joissa saisi useamman kerran harjoitella. Nyt ryhmät ovat aivan liian suuria.

Meillä yli 40 opiskelijaa samalla kurssilla, joten yhdellä kädentaitojen päivällä ei saa kuin kerran kokeilla opittavaa asiaa.

Saisi olla enemmänkin ja pienryhmätoteutuksena, max 6 opiskelijaa/opettaja.

Opiskelen verkkopainotteisessa ja käden taitoja on yllättävän vähän, toki mitä olen kuullut muilta, jotka opiskelevat monimuodossa eri koulussa, niin heillä on saman verran ja jopa vähemmän. Olemme esittäneet koulullemme toiveen kädentaitopajojen pitämisestä, ja he ottivat sen hyvin vastaan.

Paljon teoreettisia kursseja, joidenka sisällön muistaminen kärsii ilman kädentaitoja.

Toivoisin, että koululla panostettaisiin kädentaitojen opettamiseen useammin ja enemmän, kuten esimerkiksi elvytykseen, johon en ole saanut vieläkkään kunnon opetusta.

Fyysistä läsnäoloa vaativa opiskelu

Fyysistä läsnäoloa vaativaan opiskeluun suuri osa vastaajista (70 %) oli tyytyväisiä eikä heillä ollut erityisiä lisätoiveita. Toiveita esitti vajaa kolmasosa (30 %) vastaajista. Heidän toiveissaan korostui lähiopetuksen lisätoiveet sekä toive opettajien joustamisesta puoleen ja toiseen. Vastaajien elämäntilanteet ja erilaiset tarpeet vaikuttivat toiveisiin ja siihen, millainen opiskelumuoto oli itselle paras. Vastauksissa myös näkyi se, että eri oppilaitoksissa on erilaiset käytännöt ja jossain ei esimerkiksi ole niin paljon valinnanmahdollisuuksia läsnäolon ja etätoteutuksen välillä kuin toisissa. Kaikkiaan kuitenkin toiveita esittäneet toivoivat enemmän harjoitustunteja, taitopajoja, laboraatio-opetusta, live-luentoja esim. asiantuntijaluentoja. Läsnäoloa pidettiin tärkeänä myös ryhmäytymisen kannalta.

Enemmän lähipäivinä, ryhmäytyminen olisi parempaa.

1. vuonna olisin ollut mieluusti hieman enemmän läsnä fyysisesti.

Että opettajat olisivat joustavia läsnäolon ja vaikkapa etäluentojen suhteen.

Opiskelen päivätoteutuksella, mutta opetusta on tosi vähän sekä niistäkin vähäisistä tunneista on etänä, vaikka olemme päivätoteutusryhmä. Itse olen päivätoteutukseen hakenut, koska etäopiskelu ei sovi itselleni kovin hyvin. Nyt kuitenkin tuntuu, että olisi sama asia olla monimuodossa.

Käytäisiin asioita rauhassa läpi, niin vähän hitaammatkin pysyvät kärryillä.

Perheellisenä stressiä tuottaa 100 % läsnäoloa vaativat kokonaisuudet. Lapset saattavat sairastua, ja seuraava mahdollisuus kyseinen tunti voi olla puolen vuoden päästä.

Jos poissaoloja tulee sairastumisen vuoksi, niin enemmän voisi olla tarjolla rästäpajoja jne.

Simulaatio-opiskelua toivottiin lisää, osalle simulaatio-opetus haastavaa

Yli puolet (56 %) vastaajista koki, että simulaatio-opetusta on sopivasti ja 41 % vastasi, että liian vähän. Simulaatio-opetusta liian vähäisenä pitäneillä oli toiveita sen lisäämisestä. Heidän mielestään yksi simulaatio per aihealue ei anna vielä riittävästi varmuutta opittavasta aiheesta. Kaikki opiskelijat eivät välttämättä pääse osallistumaan simulaatioihin, vaan ovat sivustakatselijoita. Opiskelijoiden mielestä simulaatioista oppii parhaiten ja kaikissa hoitotyön osa-alueissa niitä ei ole vielä hyödynnetty.

Toistaiseksi 1,5 v ajan ollut simulaatioita 3 kertaa. Se on melko vähän. Näitä olisi hyvä, vaikka ihan vapaaehtoisesti kerrata opintopisteitä vastaan.

Vastaajista 3,6 % vastasi, että simulaatio-opetusta oli liikaa. Useimmiten he perustelivat mielipidettään sillä, että simulaatiotilanne tuntuu itselle stressaavalta. Vastauksissa tuli ilmi se, että simulaatio-opetuksella voidaan myös tehdä vahinkoa, jos sitä ei osata käyttää oikein.

Simulaatio-opetus ei ole minulle mieleistä.

Simulaatio-opetukset eivät sovellu kaikkien mieleen, minusta näitä aiheita voisi opettaa muullakin tavalla kuin simuloinnilla. Esimerkiksi elvytyksen opetus. Omalla koulullani meidät opiskelijat laitettiin simulaatioon ilman konkreettista elvytyksen opetusta, ja opettaja katsoi, miten toimimme ja haukkui meidän toimintaamme muille opiskelijoille kameran toisella puolen.

Kerran tein yksin simulaation, ei tuntunut reilulta.

En pidä kuvattavista ja arvioitavista simulaatioista. Aiheuttaa liikaa jännitystä ja painetta. Enemmän voisi ryhmässä toteuttaa sellaista, jota ei kuvattaisi. 40 muuta katsoisi videolta, mitä teet oikein ja mitä väärin. Vie pois oppimisen, kun jännittää ja ärsyttää.

Ahdistaa nolata itseään luokkatovereiden edessä, olisivat edes eri tilassa.

Etäopetuksen määrään suuri osa tyytyväisiä

Etäopetuksen määrään kaksikolmasosaa (67 %) vastaajista oli tyytyväisiä. Liian vähän etäopetusta oli 18 prosentin mielestä ja he toivoivat etä- tai hybridiopetusmahdollisuutta pitkien matkojen, perheen tai työn takia. Osalle myös etäopetus on vain mieluisampaa.

Enemmän mahdollisuuksia osallistua luennoille myös etänä.

Liian paljoksi etäopetuksen koki 15 % vastaajista. Heidän toiveissaan taas näkyi se, että lähiopetus sopisi heille paremmin joko oppimisresurssien tai jo sen takia, että he ovat valinneet päiväopiskelun. Myös ryhmäytymisen ja sosiaalisten suhteiden merkitystä nostettiin esiin perusteltaessa etäopetuksen liiallisuutta.

Riippuen opetus tyylistä ja opettajasta etäopiskelu on ok.

Olen valinnut päiväopetuksen, koska tiedän omat resurssini.

Välillä liikaa etäopetusta, lähiopetus sopisi paremmin oppimistapaani.

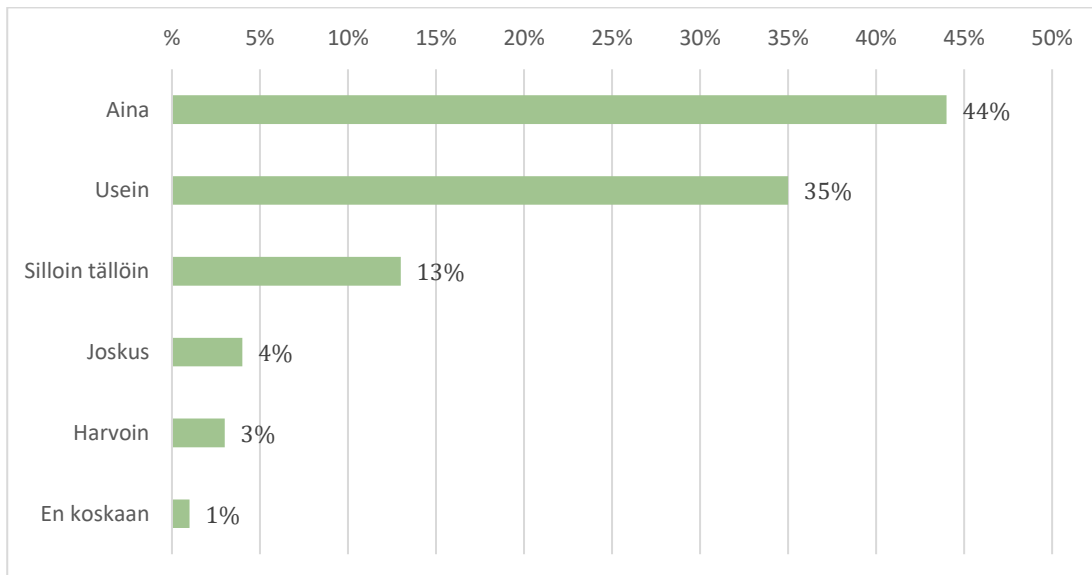
Haluaisin enemmän opetusta konkreettisesti paikan päällä. Itselläni on etänä todella vaikea keskittyä opetukseen, kun liikaa häiriötekijöitä ympärillä. Myös olisi kiva mennä kouluun paikan päälle, että tulisi lähdeyttyä pois kotouta ja saisi sosiaalista elämää enemmän.

6. Käytännön ohjattuun harjoitteluun tulee panostaa enemmän

Suuri osa opiskelijoista oli saanut opintojakson tavoitteita vastaavan harjoittelupaikan aina tai usein

Vastaajista (n=378) yli puolet (56 %) oli suorittanut enemmän kuin neljä harjoittelujaksoa. Vastaajista 11 % ei ollut vielä suorittanut harjoitteluja ja loput olivat suorittaneet yhden (12 %), kaksi (10 %) tai kolme (11 %) harjoittelua.

Suuri osa opiskelijoista oli saanut opintojakson tavoitteita vastaavan harjoittelupaikan aina (44 %) tai usein (35 %) (Kuvio 2).



Kuvio 2. Sairaanhoidaja*opiskelijoiden harjoittelupaikkojen vastaavuus opintojakson tavoitteisiin.
*sis. ensihoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja- ja sairaanhoidaja-diakonissaopiskelijat

Opintojakson tavoitteita vastaavaa paikkaa ei ollut saanut koskaan yksi prosentti vastaajista. Tavoitteita vastaavan harjoittelupaikan oli saanut harvoin tai joskus seitsemän prosenttia.

Käytännön harjoittelujakso korvattiin muulla tavoin joka neljännellä opiskelijalla

Käytännön harjoittelujaksoa ei ollut korvattu jollain muulla tavoin suurimmalla osalla (73 %) vastaajista. Reilulla neljäsosalla (27 %) harjoittelujakso oli korvattu opinnollistamalla, hyväksiluvuilla, ahotoimalla tai osaamisnäytöillä. Useimmiten ensimmäinen harjoittelujakso oli hyväksiluettu tai ahotoitu lähihoitaja-tutkinnon suorittaneille tai niille keillä oli jo työkokemusta tai ketkä olivat työsopimussuhteessa. Opiskelijoiden mukaan heidän harjoittelujaksojaan oli korvattu myös esimerkiksi kirjallisilla tehtävillä, ryhmätöillä tai esseillä.

Yhden harjoittelun tein raportoimalla osaamiseni pohjalta.

Koronan aikaan terveyden edistämisen ohjaustyönä ryhmässä.

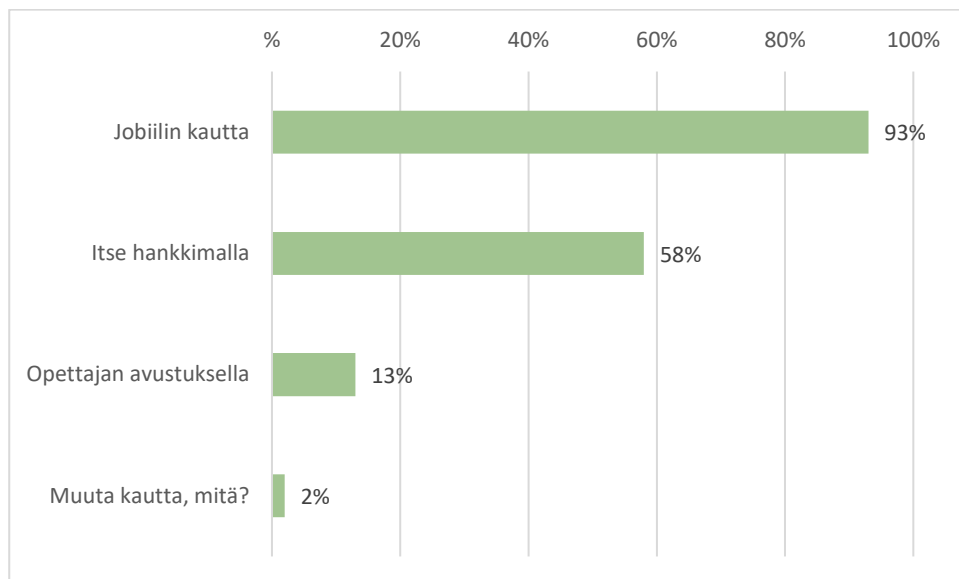
Eka harkka muistaakseni oli kirjallinen essee.

Koronan takia oli ryhmätyö.

Webinaarein ja koulutuksin, joista on pitänyt kirjoittaa reflektiot blogiin.

Harjoittelupaikat saadaan Jobiilin kautta

Opiskelijat saivat harjoittelupaikan yleisimmin (93 %) Jobiilin kautta. Reilu puolet (58 %) oli myös itse hankkinut harjoittelupaikan. Opettajan avustuksella harjoittelupaikan oli saanut 14 %. Muita tapoja oli vain kahdella prosentilla ja niissä useimmiten harjoittelupaikka oli saatu tuttavien kautta.



Kuvio 3. Sairaanhoidaja*opiskelijoiden harjoittelupaikan saamisväylät.

*sis. ensihoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja- ja sairaanhoidaja-diaakonissaopiskelijat

Joka viidennen oli otettava harjoittelupaikka kotipaikkakunnan ulkopuolelta

Yli puolet (53 %) oli saanut harjoittelupaikat koti- tai opiskelupaikkakunnalta tai kohtuullisen matkan päästä. Omasta toiveestaan yli neljännes (27 %) oli ottanut harjoittelupaikan kauempaa. Joka viides (20 %) oli joutunut ottamaan harjoittelupaikan kauempaa kuin omalta koti- tai opiskelupaikkakunnalta, koska muualta ei saanut.

Kaikki eivät saaneet opettajan tukea harjoittelun aikana

Suurella osalla (72 %) oli mahdollisuus saada yhteys omaan opettajaan harjoittelu aikana (Kuvio 4).



Kuvio 4. Sairaanhoidaja*opiskelijoiden saama tuki opettajalta käytännön harjoittelujaksojen aikana. *sis. ensihoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja- ja sairaanhoidaja-diakonissaopiskelijat

Reilu puolet (54 %) tapaa opettajan etäyhteydellä ja yhdeksän prosenttia tapaa opettajan paikan päällä ennen loppuarviointia ainakin kerran. Opettaja oli mukana loppuarvioinnissa etäyhteyden kautta reilusti alle puolella (44 %) vastaajista ja läsnä arvioinnissa 10 prosentilla vastaajista. Opettaja ei ollut mukana loppuarvioinnissa lainkaan 13 prosentilla vastaajista.

Toiveita opettajalle harjoittelun aikaisesta tuesta esitti neljä prosenttia vastaajista. Niissä toivottiin opettajien taholta aktiivisuutta, että kysyttäisiin, miten harjoittelussa menee. Samoin toivottiin, että opettaja vastaisi opiskelijan viesteihin, sillä opiskelija ei tiedä, onko viesti edes mennyt perille, kun ei saa vastausta. Harjoitteluohjaajana olevalta vieraalta eri kampuksen opettajilta toivottiin edes jonkinlaista infoviestiä. Harjoittelupaikan kommunikaatio-ongelmiin olisi kaivattu tukea.

Joskus olisi kiva, että selkeät käytänteet olisi kerrottu. Tällä hetkellä työharjoitteluni ohjaava opettaja on eri kampuksen opettaja, joten häntä emme tunne ollenkaan. Joutunut itse selvittellä, että miten hänen kanssaan toimitaan, kun infoa ei ole juuri saatu. Olisi kiva, jos vieras opettaja olisi harjoittelun alussa laittanut esim. yleisen infoviestin kaikille hänen ohjauksessaan oleville.

Opettaja ei ole edes katsonut ja hyväksynyt minun tavoitteitani.

Omalta tutoropettajalta en saanut koko opiskelujen aikana yhtäkään positiivista sanaa en tukea en tsemppiä. Erikoista. Muuten kaikki ok.

Esimerkiksi Chat-tyyppinen yhteydenotto mahdollisuus omaan vastuupettajaan harjoittelun aikana heränneistä kysymyksistä olisi mieluisa.

Harjoittelupaikoissa opiskelijoille on yleensä suunniteltu nimetyt ohjaajat

Suurimmalla osalla harjoittelupaikassa nimetty ohjaaja tai nimetyt ohjaajat aina (83 %) tai usein (14 %). Vajaalla kahdella prosentilla oli ohjaaja joskus, harvoin tai ei kertaakaan. Nimetyt ohjaajan kanssa harjoittelun työvuorot pystyi tekemään aina yhdeksän prosenttia vastaajista, usein 61 prosenttia ja silloin tällöin 17 prosenttia. Yhteiset työvuorot onnistuivat joskus kuudella prosentilla tai harvoin samoin kuudella prosentilla ja ei koskaan 13 prosentilla.

Harjoitteluohjaajien ohjaus palvelee pääsääntöisesti opiskelijan harjoittelutavoitteita

Suurin osa (92 %) vastanneista (n=337) opiskelijoista koki, että harjoitteluohjaajien ohjaus on pääsääntöisesti palvellut harjoittelun tavoitteita. Ohjaus ei ole puolestaan palvellut tavoitteita neljän prosentin mielestä. Myöskään neljä prosenttia vastaajista ei osannut sanoa, palveliko ohjaus tavoitteita vai ei.

Useampi kuin joka kolmas on kohdannut itseensä kohdistuvaa epäasiallista kohtelua harjoittelupaikoissa

Opiskelijoista 65 % ei ollut kohdannut itseensä kohdistuvaa epäasiallista käytöstä, mutta 35 % vastasi kohdanneensa epäasiallista käytöstä. Ei-motivoituneet ohjaajat osoittivat opiskelijalle melko suoraan sen, että heitä ei kiinnostanut ohjata opiskelijaa. Opiskelijoiden ei ollut annettu tehdä mitään tai oli laitettu tekemään sellaisia tehtäviä, joihin opiskelijalla ei ollut osaamista. Oli myös kokemuksia siitä, että opiskelija ei saanut syödä yhdessä henkilökunnan kanssa. Useat kertoivat siitä, että edes oma ohjaaja ei kutsunut nimellä vaan puhutteli ”opiskelijana”. Useat myös kuvasivat henkilökohtaisuuksiin tai opiskelijan persoonaan menevää asiatonta kommentointia.

Kysely todella henkilökohtaisia asioita ilman oman ohjaajan läsnäoloa.

Pukuhuone valintaani kyseenalaistettiin, samoin ihmeteltiin ääneen, mitä sukupuolta olen.

Toinen työntekijä tivasi minulta yllättäen useasti, olenko raskaana ulkonäköni perusteella.

Epäasiallista kohtelua kuvattiin runsain sanankääntein esimerkiksi huomiotta jättämiseksi, välttelyksi, välinpitämättömyydeksi, vähättelyksi, nimittelyksi, tiuskimiseksi, haukkumiseksi, huutamiseksi, silmien pyörittelyksi ja muuksi ilmeilyksi, nolaamiseksi, silmätikkuna pitämiseksi, vallankäytöksi, syrjinnäksi, rasismiksi, halveksunnaksi, kyseenalaistamiseksi, pompotteluksi ja simputukseksi.

Ulkomaalaistaustainen ohjaaja, joka ei aina ymmärtänyt kysymystäni tai asiaani. En saanut siellä vastausta, joka johti tiuskimiseen.

Jos ei ole ollut omaa ohjaajaa, niin käytös on ollut välttelevää tai turhautunutta.

Ohjaajan mielialan vaihtelut. Parilla eri ohjaajalla selvästi välillä jaksaminen ohjaamiseen loppui.

Kolme työntekijää, kahdessa työharjoittelupaikassa ei halunnut puhua minun kanssani, koska olen ulkomaalainen.

Ensimmäisessä harjoittelussa oletettu, että osaan tehdä kaiken ja nimetä esim. suonia suomeksi ja latinaksi. Elvytystilanteessa ensin ohjattu pysymään taustalla, sen jälkeen huudettu, miksen tee mitään ja haukuttu tyhmäksi. Käsketty tehdä asioita, joita en osaa ja kun kertonut, etten osaa tehdä itsenäisesti, niin kyseenalaistettu älykkyyttä ja ammatillisuutta. Saattohoitotilanteessa pyysin purkua, ohjaaja sanoi, ettei häntä kiinnosta vähempää minun tekemiseni ja voin soittaa vaikka kaverille, jos harmittaa. Sanottu, että jos haen harkkapaikkaan töihin, niin töihin valinta estetään.

Kieltäydytty lukemasta blogia tai tekemästä arviointeja, käsketty kirjoittaa itse väli/loppuarviointi ohjaajan nimissä. Kieltäydytty ohjaamasta.

Ei haluta opiskelijaa mukaan. Ei puhuta opiskelijalle mitään, kohdellaan tylästi. Kerran minut on lähetetty vain kotiin kesken päivän, koska kukaan ei ottanut mukaan. Kokemus, että on taakka.

Harjoittelussa kohdataan vaikeita tilanteita

Opiskelijoista 44 % kertoi kohdanneensa vaikeita tilanteita harjoittelussa, kun 56 % vastasi, ettei ollut kohdannut vaikeita tilanteita. Vaikeita tilanteita opiskelijat olivat kohdanneet niin ohjaajien kuin myös muun henkilökunnan käytöksen kuin asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä tilanteiden tai käytöksen takia.

Opiskelijat kuvasivat vaikeana henkilökunnan taholta sitä, kun opiskelijana jätetään yksin, huomiotta, ilman ohjausta tai kun joutuu tilanteeseen, jossa ei ole aiemmin ollut eikä saanut ohjausta tai ohjeita eikä ollut osaamista selviytyä tilanteesta.

Olen välillä joutunut tilanteeseen, jossa koen, ettei minulle ole ollut tarpeeksi kokemusta hoitaa tilanne, enkä ole saanut tukea.

Harjoittelupaikkojen henkilöstön työilmapiiriongelmat opiskelijat kokivat vaikeana. Opiskelijoiden ja ohjaajien väliset kemiahaasteet ja kommunikaatiovaikeudet aiheuttivat vaikeita tilanteita harjoittelussa.

Työntekijöiden välistä kiistaa ja siihen keskelle joutumista.

Jos ei ole ollut omaa ohjaajaa ja on pitänyt tuppautua jonkun seuraan työvuoron ajaksi.

Ohjaaja ei tuntunut tykkävän minusta ja kohteli sen mukaisesti, kuitenkin arvioi minut hyvin.

Vaikeat tilanteet ovat liittyneet ohjaajan käytökseen.

Opiskelijat kokivat vaikeaksi tilanteet, joissa he joutuivat kohtaamaan henkilöstön epäasiallista kohtelua asiakkaita ja potilaita kohtaan.

Työyhteisöön ei oteta mukaan, vaan tulee olla itsekseen, olen joutunut kuuntelemaan hoitajien epäasiallista käyttäytymistä potilaita kohtaan.

Kovakouraisuutta asukkaita kohtaan, välinpitämättömyyttä, asukkaan auttamatta jättämistä.

Vaikeiksi opiskelijat kokivat myös normaalit hoitotyön arkeen liittyvät potilastilanteet, jotka olivat heille uusia. Tällaisia olivat esimerkiksi potilaan elvytys, kuolema, vainajan kohtaaminen, potilaiden väkivaltatilanteet, potilaan itsemurha, huonokuntoisten ihmisten näkeminen, läheisten surun kohtaaminen, arkaluonteiset ja haastavat potilastilanteet esim. hoitovirhetapauksissa, saattohoitotilanteet, potilaiden epäasiallinen käytös ja aggressiot, huumeiden käyttäjien kohtaaminen ja tappouhkaukset.

Vaikeita tilanteita kohdanneista opiskelijoista hieman yli puolet (51 %) oli käsitellyt vaikeita tilanteita jälkikäteen mm. harjoitteluohjaajan tai esihenkilön, työyhteisön, opettajan, opiskelijakavereiden, läheisten tai terapeutin kanssa. Vastaaajista 14 % ei ollut voinut käsitellä tilanteita jälkikäteen ja vajaa neljännes (24 %) ei kokenut tarvetta asian käsittelylle. Jälkeen päin asiaa käsittelemään oli herännyt 8 % vastaaajista ja 3 % vastasi, etteivät itse olleet halunneet käsitellä asiaa, vaikka tarvetta olisi voinut ollakin.

Opiskelijoiden esittämät kehittämistarpeet ohjatun harjoittelun kehittämiseksi

Opiskelijoilta kysyttiin, että miten ohjattua harjoittelua tulisi kehittää. Kehittämistoiveissa useimmiten esitettiin harjoitteluohjaajien osaamiseen ja asenteeseen sekä ohjauksen toteutumiseen sekä opiskelijan vastaanottoon liittyviä toiveita.

Opiskelijoita niille ohjaajille, joilla on siihen motivaatiota ja osaamista

Ohjaajien toivottiin olevan motivoituneita ja sitoutuneita opiskelijaohjaukseen, mutta myös omaavan ohjausosaamista ja saavan ohjaamiseen koulutusta. Ehdotettiin myös ohjaavia opettajia harjoittelukentille.

Ohjaavia opettajia tulisi kouluttaa opiskelijan ohjaamiseen. Ei voida olettaa, että kaikilla on pedagogisia taitoja ohjata opiskelijaa. Opiskelijat ottavat mallia ohjaajistaan, joten ohjaajien toimintatapoihin tulisi kiinnittää huomiota.

Ohjaajan tulisi olla motivoitunut ohjaamaan. Kaikilta ohjaaminen ei vain suju. Voisi olla hyvä, että yksiköissä olisi vakituiset harjoitteluohjaajat, jotka ovat itse halukkaita hommaan. Osassa harjoittelupaikoista näin onkin ollut ja se on näkynyt ohjaamisen laadussa positiivisesti.

Moni kommentoi, että jos yksikössä ei haluta ohjata opiskelijoita, olisi parempi sitten, ettei sellainen yksikkö edes ottaisi opiskelijoita. Opiskelijoiden kohtaamisessa ja ohjauksessa opiskelijat toivoivat ohjaajien ja työpaikkojen muistavan, että he voivat olla tulevia kollegoja. Opiskelijat ehdottivat, että ohjaajat saisivat ohjauksesta palkkion, mikä saattaisi lisätä motivaatiota ohjata opiskelijoita. Opiskelijaohjaus olisi tarpeellista suunnitella niin, että opiskelijalla ja ohjattavalla olisi yhteisiä työvuoroja. Useassa vastauksessa oli kokemuksia siitä, että oma ohjaaja olikin lomalla ja eri vuoroissa. Opiskelijat eivät pidä hyvänä tapaa, jossa omia ohjaajia ei nimetä ollenkaan. Tällainen käytäntö on vastausten mukaan olemassa.

X:ssa on nykyään semmoinen käytäntö, että ei ole omia ohjaajia. Paperilla tämä voi kuulostaa hyvältä, mutta käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että joutuu joka ikisen päivän alussa kertoa päivän ohjaajalle, mitä olet tehnyt, mikä on tuttua, minkälaista kokemusta sinulla on aikaisemmista harkoista. On tosi turhauttavaa, että kaikki ohjaajat joutuvat lähteä nollasta selittämään kaiken.

Ensimmäinen harjoitteluni, jossa minulle asetettiin tavoite siirtyä lähihoitajasta sairaanhoitajaksi, niin silti minua ohjasi useampi lähihoitaja. Harjoitteluissa pitäisi olla vain muutama henkilö, joka ohjaa eikä niin että minullakin oli parhaimmillaan reilusti yli 10 ohjaajaa yhdessä harjoittelussa.

Opiskelijat ottavat mallia ohjaajistaan, joten ohjaajien toimintatapoihin tulisi kiinnittää huomiota.

Harjoittelutavoitteet laaditaan yhdessä ja tehtävät ovat selkeitä

Opiskelijat ehdottivat, että harjoittelun tavoitteet laadittaisiin yhdessä ohjaajan kanssa, sillä opiskelija ei välttämättä osaa ajatella, mitä uudessa harjoittelupaikassa voi oppia. Opiskelijat toivoivat myös, että heille tulisi antaa selkeitä vastuualueita tai vastuutehtäviä päivittäin, alusta alkaen. Opiskelijalle voisi antaa myös hoidon suunnittelutehtäviä, esim. uuden potilaan vastaanottamisen.

Henkilöstöpulan ratkaisut vaikuttavat myös opiskelijaohjaukseen

Opiskelijat ymmärsivät henkilöstöpulan ja kiireen ja toivoivat, että harjoittelupaikoissa olisi riittävästi henkilökuntaa, sillä henkilöstöpula vaikuttaa ohjauksen laatuun. Opiskelijoiden kokemuksissa toistui kokemus siitä, että heitä käytetään työvoimana. Harjoittelujen mahdollistamiseksi taloudellisesti opiskelijat toivoivat harjoittelujen palkallisuutta tai edes matka- ja ateriakorvauksia harjoittelun aikana.

Opettajien toivottiin pitävän enemmän yhteyttä kentälle

Opiskelijat toivoivat, että harjoitteluviikoille ei laitettaisi samanaikaisia koulun taholta annettuja isoja tehtäviä, jotka eivät liity harjoitteluun. Opiskelijat toivoivat myös, että opettajat informoisivat paremmin työpaikkoja siitä, millaisia opiskelijoita on tulossa milloinkin. Opiskelijat ehdottivat, että harjoitteluviikottain raportoitaisiin opettajalle, miten menee harjoittelussa. Myös opettajilta toivottiin oma-aloitteista yhteydenpitoa opiskelijoihin ainakin pitkän harjoittelun alussa ja lopussa.

Harjoittelujaksojen toivottiin olevan suunniteltu siten, että harjoitteluviikossa olisi pari teoriapäivää ja kolme harjoittelupäivää. Pitkät harjoittelujaksot koettiin raskaiksi.

Vähän pätkiä niitä osiin, 10 viikkoa yhtämittaisesti on aika raskasta. Ensin 5 viikkoa yhtä harjoittelua ja juuri, kun on oppimassa paikan tapoja ja muuttua helpommaksi, niin harjoittelu loppuu ja heti perään alkaa uusi 5 viikkoa. Niin lähes koko 10 viikkoa on aika rasittavaa ja raskasta aikaa, kun koko ajan pitää olla ns. kärppänä paikalla, jaksaa oppia uutta ja pitää mielenkiintoa oppimista kohtaan yllä.

Poissaolojen korvaamiseen linjaukset yhtenäiset mutta inhimilliset

Sairauspoissaolot ja niiden korvaaminen stressasivat opiskelijoita ja toive oli, että poissaolojen korvaamisen suhteen voitaisiin tehdä myös yksilöllisiä ratkaisuja opiskelijoiden elämäntilanteen mukaan. Ammattikorkeakoulujen kesken toivottiin yhtenäistä linjausta sairauspoissaolojen korvaamiseen, sillä nykyiset erilaiset käytännöt ovat epätasa-arvoisia opiskelijoita kohtaan.

Opiskelijoita kohtaan toivottiin ammatillista kunnioitusta

Eryteisesti lähihoitajat ja paljon hoitoalan työkokemusta omaavat toivoivat, että heidän kokemuksensa otettaisiin paremmin huomioon harjoittelussa ja siihen liittyvissä päätöksissä. Opiskelijoita kohtaan toivottiin ammatillista kunnioitusta ja epäasiallisen kohtelun loppumista, koska huono kohtelu ei houkuttele harjoittelupaikkoihin töihin ja koko alan maine kärsii.

Epäasiallinen käytös ei houkuta hakeutumaan työpaikkaan, jossa epäasiallista käytöstä on kohdannut.

Ehkäpä ihmisten asenteet ulkomaalaisia kohtaan tulisi pitää itsellään.

Harjoittelupaikkojen haku kaipaa uudistamista

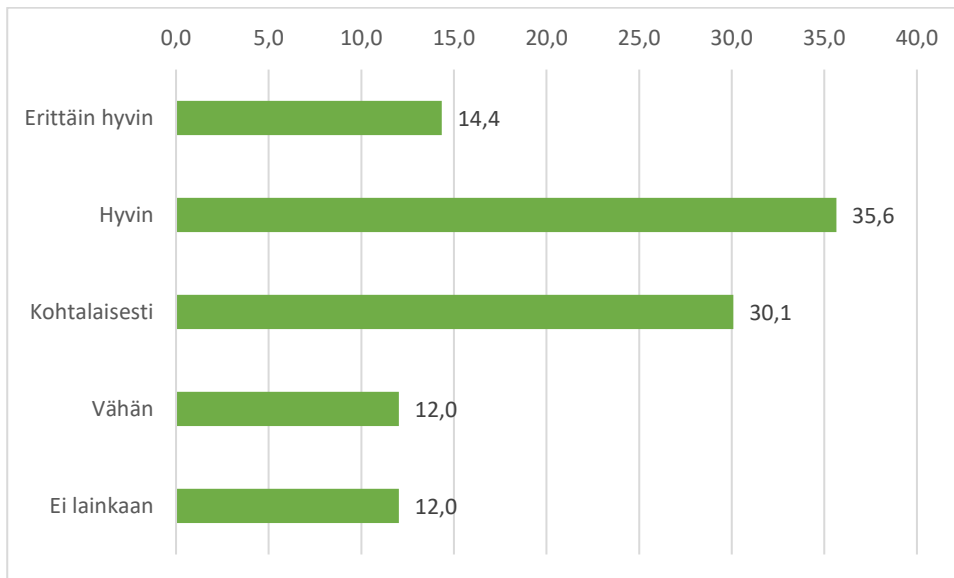
Harjoittelupaikoista on pulaa ja opiskelijat sen hyvin tiedostivat. He toivoivat, että Jobiiliin annettaisiin ajantasaiset ja paikkansa pitävät ilmoitukset. Jobiiliin vanhanaikaisuutta arvosteltiin ja toivottiin, että harjoittelupaikkojen jakoa voitaisiin uudistaa siten, että opiskelijoiden oppimistarpeet ja toiveet otettaisiin paremmin huomioon. Jotkut opiskelijat kertoivat hyvin toimineesta toimintatavasta, jossa opettajat neuvottelivat harjoittelupaikat ja opiskelijat hakivat sovitut paikat Jobiilista. Tämä toimintatapa ei näyttäisi vastausten perusteella olevan kovinkaan laajalti käytössä ja vastuu harjoittelupaikkojen hankkimisesta on suurimmaksi osaksi jätetty opiskelijan itsensä vastuulle.

Harjoittelupaikkoja on niin vähän, että sopivia saatikka mieleisen paikan saaminen on todella vaikeaa. Jobiili on huono!! On kurjaa mennä harjoitteluun sellaiseen paikkaan, josta ei koe saavansa uutta osaamista, mutta kun muutakaan paikkaa ei saa. Koska paikkoja on niin vähän, Jobiili tuntuu epäreilulta.

Opiskelijat tulevat harjoittelupaikkoihin ulkopuolisina ja huomaavat erilaisia kehittämiskohteita erityisesti harjoitteluun liittyvissä toimintatavoissa. Opiskelijat toivoivat, että toimintatapojen epäkohtia voisi nostaa esiin ja niitä voitaisiin kehittää yhdessä. Heillä oli usein kokemus, että epäkohtien esiintuontia ei kuunneltu eikä otettu vakavasti.

7. Lopputyö osana oppimista

Vastanneista opiskelijoista (n=396) 45 % oli tekemässä lopputyötään. Ne, kenelle lopputyön tekeminen oli ajankohtainen, arvioivat lopputyön palvelevuutta omaa oppimiseensa. Puolet (50 %) näistä opiskelijoista kokivat lopputyön palvelevan omaa oppimista hyvin tai erittäin hyvin. Vajaa kolmannes (30 %) koki lopputyön palvelevan kohtalaisesti. Hieman vajaa neljännes koki lopputyön palvelevan vähän tai ei lainkaan. Kuvio 5.



Kuvio 5. Sairaanhoidaja*opiskelijoiden kokema lopputyön merkitys omalle oppimiselle.
*sis. ensihoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja- ja sairaanhoidaja-diakonissaopiskelijat

8. Parasta ammatissa on monipuolinen ihmisläheinen työ

Parhaiksi asioiksi opiskelijat (n=291) listasivat useimmiten monipuolisen, merkityksellisen ja ihmisläheisen työn, jossa voi auttaa toista ihmistä. Myös laajat työmahdollisuudet ja erilaiset työvaihtoehdot ja työnkuvat nostettiin esiin ammatin parhaina puolina useimpien vastauksissa.

Saan toimia potilaiden hyväksi heitä auttaen ja edistän heidän terveyttään parhaan kykyni mukaan.

Tehdä työtä ihmisille ja työtä millä on tarkoitus.

Auttaminen. Kun saa hyvää palautetta potilaalta hyvästä palvelusta.

Sairaanhoidajalla voi olla hyvinkin erilaisia työkuvia ja paikkoja. Potilastyö on minun juttu, vaikka ajoittain se on rankkaa. Työn vaihtelevuus ja se että aina voi oppia ja kokea lisää.

Lapsen syntymä on upea asia ja olen onnekas, että joskus pääsen olemaan osa sitä tapahtumaa!

Paras ammatti ikinä. Olen löytänyt oman paikkani ja alan, jossa olen luonnostani hyvä. Parasta on ihmiset, niin potilaat kuin kollegat ja koko moniammatillinen tiimi. Työni on erittäin haastavaa, saan käyttää ongelmanratkaisukykyäni ja vuorovaikutustaitojani. Tunnen ylpeyttä työstäni ja tiedän sen olevan yhteiskunnallisesti ratkaisevan tärkeää. Kertaakaan ei ole harmittanut lähteä töihin!

Ihan kaikki vastaajat eivät nähneet mitään parasta.

En osaa sanoa. Olen myös katunut valintaani. Minulla oli selkeät ajatukset opiskeluun lähdettyäni. Nyt ne ovat muuttuneet. Sh työ on tällä hetkellä näyttäytynyt liian muualta ohjatulta.

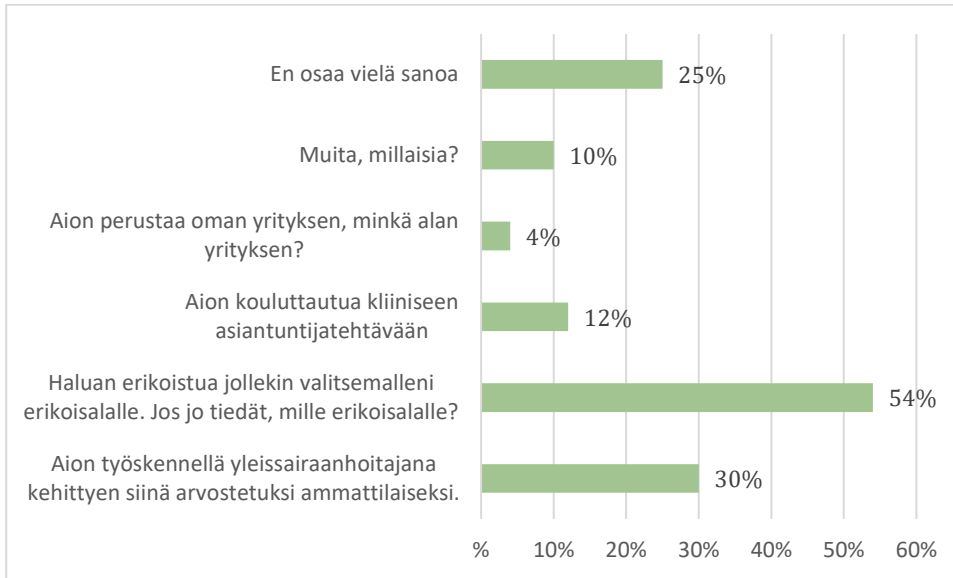
Erittäin hyvä kysymys, jota olen miettinyt, enkä ole siihen keksinyt vastausta.

Päivätyön vaihtaminen vuorotyöhön? Tuskin, paitsi sillä, että voisin tehdä pääsääntöisesti yövuoroa. Työolot? Hah! Työn arvostus? Lähinnä iso vitsi.

9. Uratavoitteena erikoistuminen tai jatkokoulutus

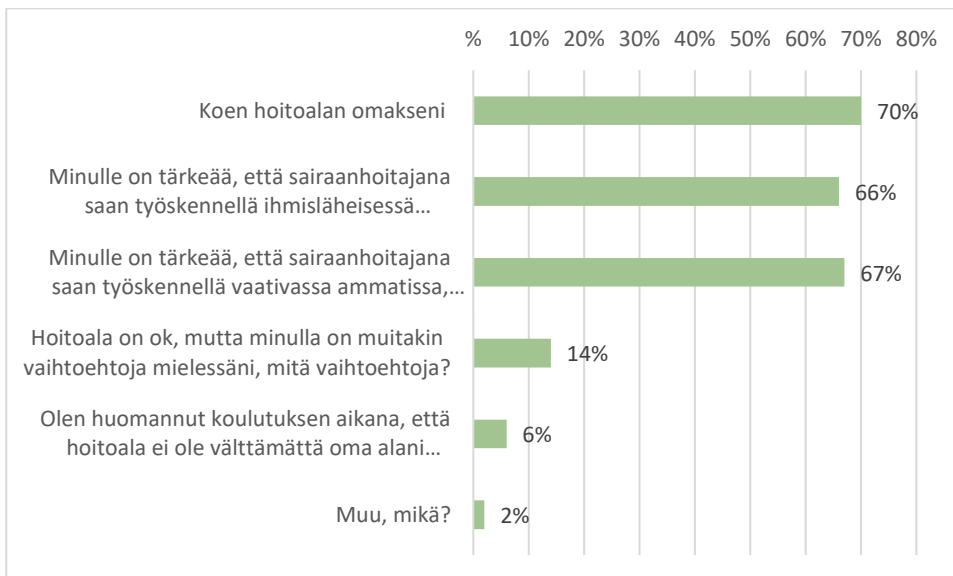
Opiskelijoista yli puolella (54 %) oli uratavoitteena erikoistua jollekin erikoisalalle. Näitä olivat useimmiten psykiatrinen hoitotyö, mielenterveys- ja päihdehoitotyö, akuuttihoitotyö, tehohoitotyö, perioperatiivinen hoitotyö, anestesia hoitotyö, haavahoitotyö tai kättilöhoitotyö. Lisäksi mainittiin useita yksittäisiä erikoisaloja.

Vajaa kolmannes (30 %) aikoi työskennellä yleissairaanhoidajana kehittyen siinä arvostetuksi ammattilaiseksi. Kliininen asiantuntijatehtävä oli tavoitteena 12 prosentilla ja neljä prosenttia suunnitteli perustavansa oman yrityksen. Joka neljäs ei vielä osannut sanoa. Muita uratavoitteita oli 10 prosentilla ja ne liittyivät useimmiten jatko-opintoihin, ulkomailla työskentelyyn tai erilaisiin tavoitteellisiin tehtäviin. Kuvio 6.



Kuvio 6. Sairaanhoidaja*opiskelijoiden uravoititteet sairaanhoidajana
*sis. ensihoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja- ja sairaanhoidaja-diaconissaopiskelijat

Vastanneista opiskelijoista 70 % koki hoitoalan omakseen (Kuvio 7)



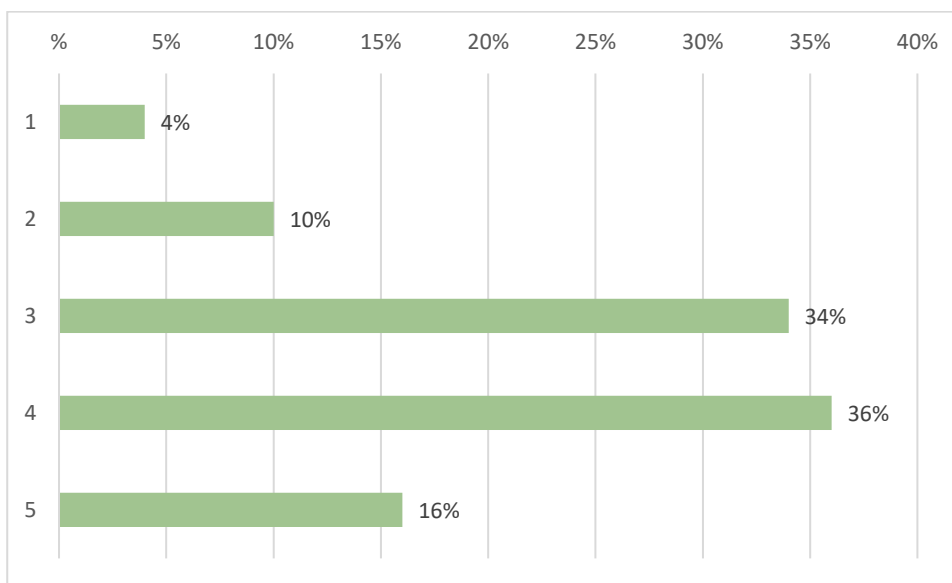
Kuvio 7. Kuvaus, joka tällä hetkellä kuvaa parhaiten sairaanhoidaja*opiskelijaa itseään.
*sis. ensihoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja- ja sairaanhoidaja-diaconissaopiskelijat

Kahdelle kolmesta vastanneesta oli tärkeää, että saa työskennellä sairaanhoidajana ihmisläheisessä ammatissa (66 %) tai vaativassa ammatissa (67 %). Hoitoalan lisäksi muita vaihtoehtoja oli 14 %:lla ja 6 % vastaajista totesi, että hoitoala ei välttämättä ole oma ala.

Opintojaan aikoi jatkaa valmistumisen jälkeen viiden vuoden sisällä 42 % vastanneista (n=396). Useimmiten suunnitelmassa oli YAMK-opinnot, terveydenhoitaja- tai kättilöopinnot tai muita erikoistumisopintoja tai psykoterapeuttiopinnot.

10. Jaksaminen on monen opiskelijan haaste

Opiskelijat (n=393) arvioivat kuormittuneisuuttaan opiskelujen takia asteilla 1-5, jossa 1 merkitsi, että ei ole juurikaan kuormittunut ja 5 merkitsi erittäin kuormittunutta. Vastaajien keskiarvo kuormittuneisuudelle oli 3.5. Suuri osa (70 %) vastasi kuormittuneisuutensa olevan tasolla 3 tai 4 (Kuvio 8).



Kuvio 8. Sairaanhoidaja*opiskelijoiden kuormittuneisuus opiskelujen takia asteikolla 1-5, kun 1 = ei juurikaan kuormittunut ja 5 = erittäin kuormittunut. *sis. ensihoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja- ja sairaanhoidaja-diakonissaopiskelijat

Erittäin kuormittuneeksi itsensä koki 16 % vastaajista ja vain 4 % koki, ettei ole lainkaan kuormittunut. Opiskelijoita kuormitti useimmiten opiskelun, työn, perheen ja vapaa-ajan yhteensovittaminen. Erityisesti opiskelun kanssa samanaikainen työnteko koettiin haasteelliseksi. Töitä oli pakko tehdä taloudellisen tilanteen takia. Pitkien harjoittelujen sovittaminen omaan työhön ja pärjääminen ilman tuloja tai pienen aikuiskoulutustuen varassa aiheutti taloudellista huolta. Huolissaan oltiin siitä, miten aikuiskoulutustuen lakkauttaminen vaikuttaa tulevaisuudessa erityisesti lähihoitajien hakeutumiseen sairaanhoidajakoulutukseen. Kuormitusta aiheuttivat myös pitkät harjoittelut, harjoittelupaikkojen saatavuus ja harjoitteluajan työvuorot.

Opiskelijat stressasivat myös epätasaisesti jakautuvasta työmäärästä ja aikataulutuksesta. Erityisen hankalaksi koettiin tiukka tahti ja päällekkäiset tehtävät sekä se, että harjoittelujen aikana on

kursseja ja isoja tehtäviä. Ryhmätyöt ja opinnäytetyö sekä epäselvät tai puuttuvat ohjeistukset koettiin myös kuormittavina.

Koulun aikataulutuksen epäonnistumiset, liiallinen itsenäisen opiskelun kysyntä, arvioinnin epätasa-arvoisuus, jatkuvasti peruutetut ja siirretyt luennot, opettajien työtuntien vähäisyys, opettajien vähäisyys, turhat kurssi kokonaisuudet, vähäiset harjoittelu paikat, jne.

Harjoittelut, joissa täytyy poissaolot korvata tunti tunnista -systeemillä, jatkuva pelko lasten tai itsensä sairastumisesta harjoittelun aikana, harjoittelut kuormittavat elämää ja lapsiperhearkea tuhottoman paljon, ei mahdollisuutta lastenvahtiin koska ei turvaverkkoja ei omaa aikaa, ei mitään omia harrastuksia, jatkuva väsymys vaivaa ei mahdollisuutta minkäänlaiseen palautumiseen. Toivon vain, että opinnot olisivat nopeasi ohitse.

Kuormittavuuden tekee se, kun ei ole tietoa mitä tehdään ja milloin. Eri opettajilla eri vaatimukset, jonka takia on vaikeaa tietää, mitä opettajat haluavat tai odottavat.

11. Pohdinta

Toivotetaanko sairaanhoitajan ammattiin tulevat tervetulleiksi työelämään? – Harjoittelukokemuksilla ja perehdytyksellä iso merkitys valintoihin

Vastaajat olivat motivoituneita alalle, mikä on erittäin hyvä lähtökohta. Vastaajissa oli paljon lähihoitajataustaisia, jotka halusivat syventää osaamistaan, edetä urallaan, saada vastuuta lisää ja saada laajemman työnkuvan ja uusia työ- ja uramahdollisuuksia. Lähihoitajan koulutuksella ja työkokemuksella sairaanhoitajaksi opiskelevat tietävät jo millaiselle alalle ovat tulossa. Monilla on toiveita erikoistumisesta ja jatkokoulutustautumisesta alan sisällä. Tähän tulee olla tulevaisuudessa selkeät suuntautumisvaihtoehdot. Motivoituneiden opiskelijoiden vastaanottamisella työelämään voidaan vaikuttaa isosti alan veto- ja pitovoimaan ja maineeseen. Harjoittelukokemukset vaikuttavat opiskelijoiden valintoihin suuresti. Opiskelijat eivät palaa työpaikkoihin, joissa heitä ei ole kohdeltu asianmukaisesti. Huono maine myös kiirii nopeammin kuin hyvä maine.

Suunnitellaanko oppilaitoksissa opintojen sisältö ja aikataulu siten, että opiskelijoiden työmäärä on kohtuullinen ja yhteensovittavissa muuhun elämään? – Opiskelijat ovat valmiiksi kuormittuneita tullessaan työelämään

Suuri työmäärä ja kasautuvat päällekkäiset tehtävät tai päällekkäiset tehtävät pitkien harjoittelujen kanssa koettiin raskaiksi. Opiskelijat olivat yllättyneitä opintojen suuresta työmäärästä sekä siitä, miten haasteellista oli välillä yrittää sovittaa opiskelua ja omaa työtä ja muuta elämää yhteen. Opiskelijat tekevät opiskelun ohessa palkkatyötä elääkseen ja tämän huomioiminen ei aina opiskelijoiden näkökulmasta onnistu. Tämä haastaa sekä oppilaitokset että harjoittelutyöpaikat, joissa helposti arki pyörii organisaation omalla rutiinilla.

Onko alalle haluavilla tulevaisuudessa varaa opiskeluun?

-Opiskelua sairaanhoitajaksi vaikeuttaa opintotukien ja muun taloudellisen tuen lakkautus

Aikuisopintotuen lakkauttaminen saattaa tulevaisuudessa vähentää huomattavasti sairaanhoitajaksi opiskelemaan hakeutuvien määrää. Vastaajat kertoivat, että heillä tuli kiire etenemään suunnitelmissaan kuultuaan suunnitelmista lakkauttaa aikuiskoulutustuki. Monilla ei ole taloudellisesti mahdollisuutta lähteä opiskelemaan, vaikka sairaanhoitajan, ensihoitajan, terveydenhoitajan, kättilön tai sairaanhoitaja-diakonissan ammatti kuinka houkuttelisi. Myös pitkät harjoitteluputket ovat haasteellisia, koska sinä aikana työssäkäynti on vaikeaa. Onko harjoitteluajan palkallisuus yksi ratkaisu tähän?

Miten opetuksessa huomioidaan erilaiset oppijat?

- Opiskelijat kokevat etä-, verkko- ja läsnäolo-opetuksen eri tavoin.

Teoreettisen ja kädentaitojen opetus ja opiskelu jakaa mielipiteitä. Parhaimmillaan opiskelijoiden mielestä teoriaopetuksen oikea ajoitus tukee kädentaitojen oppimista. Opiskelijoiden mukaan tämä ajoitus ei aina toimi eli teoriaopetusta ei yhdisty käytännön taitoihin, kun käytännön opetus on ajallisesti kaukana tai sitä ei ole. Etä- ja läsnäolo-opetus toimii eri henkilöille eri tavoin. Osa koki, että etäopetus ei sovi itselle tai etäopetuksen tapa ei toimi ja toiset taas olivat mieluummin etänä. Toiset taas kaipasivat läsnäolo-opetusta, koska heistä se on toimivampi. Myös erilainen sosiaalisuuden tarve vaikutti mielipiteisiin. Moni koki ryhmän tuen tärkeänä ja etä- ja verkko-opetuksessa se jäi vähemmälle.

Miksi simulaatio-opetuksessa on liian suuret ryhmät?

– Opiskelijat eivät pääse itse aina tekemään harjoitusta ja voivat kokea joutuvansa haukutuksi tehdessään jotain väärin.

Simulaatio-opetuksessa kuvattiin olevan liian isoja ryhmiä, jolloin kaikki eivät pääse itse ollenkaan tekemään tai mukaan pääsy osuu kohdalle vain kerran. Opiskelijalle simulaatio voi olla myös jännittävä tai epämiellyttävä kokemus, etenkin jos simulaation ohjaajat eivät suhtaudu ammattitaidolla tilanteiden käsittelyyn. Opiskelijat kuvasivat tilanteita, että heitä eivät olleet saaneet opetusta harjoiteltavasta asiasta ja sitten simulaatiotilanteessa haukuttiin osaamattomuudesta. Simulaatiotilanteessa silmätikuksi joutuminen tuntuu opiskelijasta epämiellyttävältä eikä motivoi oppimiseen.

Onko harjoittelujakson korvaaminen aina opiskelijan oppimista tukevaa?

– Opiskelijat toivovat yhtenäistä linjausta harjoittelujaksojen korvaamiseen ja tasapuolisuutta harjoittelujaksojen saamiseen

Tähän kyselyyn vastanneista suuri osa onnistunut saamaan tavoitteitaan vastaavan harjoittelupaikan. Joka neljännellä oli kuitenkin korvattu harjoitteluita erilaisin tavoin. Opiskelijat kokivat, että he ovat alueellisesti eriarvoisessa asemassa. Tavat korvata harjoitteluita olivat hyvin erilaisia. Harjoittelupaikkojen jakajana Jobiili ei joustu opiskelijoiden tarpeiden mukaan yhtään ja

sen uudistamista nykyaikaan toivottiin. Erityisen hankalaksi harjoittelupaikkojen saamisen kokivat ne, jotka opiskelivat eri paikkakunnalla kuin asuivat ja olisivat tarvinneet harjoittelupaikan siltä paikkakunnalta, jossa he asuivat.

Miksi opettajien tuki harjoittelun aikana on vähentynyt?

- Opiskelijoiden harjoittelusta vastaava saattaa olla opiskelijoille täysin vieras opettaja ja yhteydenpito jää opiskelijan vastuulle.

Opiskelijat toivoivat, että harjoittelusta vastaava opettaja laittaisi edes infoviestiä, miten hänen kanssaan toimitaan. Opettajat eivät ehdi nykyisin juurikaan käymään opiskelijoiden luona harjoittelussa jo pitkien välimatkojenkin takia, mutta kaikkien opiskelijoiden loppuarvioinneissakaan opettaja ei ole mukana edes etänä. Ammattikorkeakouluilta kuultiin lupauksia siitä, että opettajat voisivat olla enemmän harjoitteluissa tukena, kun ammattikorkeakoulujen harjoittelumaksu poistetaan. Näistä tuloksista päätellen, tukea harjoitteluun ei ole lisätty ammattikorkeakoulujen taholta.

Miksi harjoitteluohjausta ei systematisoida ja järjestetä ohjaajille ohjauskoulutusta ja palkkiota vastuullisesta työstä?

- Opiskelijat ehdottivat, että ohjaajat saisivat ohjauskoulutusta ja ohjaajille maksettaisiin ohjauspalkkiota ja sillä tavoin sitoutettaisiin ohjaustyöhön.

Opiskelijaohjauksella on suuri merkitys opiskelijoiden oppimiseen ja siihen, miten tervetulleeksi he kokevat itsensä työelämään. Aivan liian paljon opiskelijat kohtaavat työhönsä tai ohjaamiseen väsyneitä ja kiireisiä ohjaajia. Ohjaajien työvuorojen suunnittelu opiskelijaohjausta varten on myös opiskelijoiden mukaan tekemättä. Työvuorosuunnittelussa tulisikin huomioida opiskelijaohjaus nykyistä paremmin ja suunnitella esim. kaksi ohjaajaa opiskelijalle, jotta esim. sairauslomat tai muut äkilliset poissaolot eivät romuttaisi opiskelijan koko harjoitteluohjausta. Pahimmalta opiskelijoista tuntuu, kun heidät jätetään yksin työpaikoilla ja tämä tapahtuu usein silloin, kun oma ohjaaja ei ole paikalla.

Miksi epäasiallinen käytös opiskelijaa kohtaan sallitaan?

– Opiskelijat kohtaavat epäasiallista käytöstä harjoittelussa eikä siihen aina edes puututa työpaikoilla. Onko työpaikoilla opiskelijalla oikeasti mahdollisuus palautteen antoon vai kääntyykö se häntä vastaan?

Epäasiallinen kohtelu harjoittelussa olevia opiskelijoita kohtaan aiheuttaa ikäviä ja jopa ihmisen elämään ja valintoihin vaikuttavia seurauksia, mutta myös pilaa työyksikön maineen. Epäasiallisen käytöksen salliminen ja opiskelijoiden syrjiminen kertoo työpaikan vääristyneestä kulttuurista ja epäonnistuneesta lähiesihenkilötyöstä. Tällaisiin työyksiköihin ei haluta töihin. Esihenkilöiden tulisi ottaa puheeksi yksikkönsä työntekijöiden kanssa nämä asiat ja luoda pelisäännöt opiskelijaohjaukselle ja opiskelijoiden tasavertaiselle ja kunnioittavalle kohtelulle. Epäasiallinen käytös on omiaan vähentämään alan veto- ja pitovoimaa.

Onko vaikeiden tilanteiden käsittelylle sovittu käytännöt myös opiskelijoiden osalta?

– Opiskelijat eivät aina pääse juttelemaan heitä kohdanneista vaikeista tilanteista harjoittelussa

Harjoitteluohjaaja useimmiten opettajan ohella oli se henkilö, joka keskusteli vaikeasta tilanteesta opiskelijan kanssa. Kaikki eivät kuitenkaan saaneet tilaisuutta puhua kenenkään kanssa. Opiskelijoille monet hoitotyön arkeen liittyvät traagiset tai vaikeaksi koetut tilanteet eivät ole vielä tuttuja. Esimerkiksi potilaan kuolemasta, itsemurhasta, elvytystilanteesta tai väkivaltatilanteesta on hyvä keskustella opiskelijan kanssa. Samoin opiskelijoiden kokemat vaikeudet henkilökunnan tai potilaiden kanssa olisi hyvä puhua auki. Esihenkilön olisi toivottavaa ottaa vastuuta keskustelusta silloin, kun esimerkiksi opiskelijan ja ohjaajan suhteessa on haasteita.

Kuullaanko opiskelijoiden palautetta ja toiveita harjoitteluohjauksen kehittämiseksi?**– Opiskelijoilla oli hyviä ehdotuksia harjoitteluohjauksen kehittämiseksi**

Opiskelijat kehittäisivät ohjattua harjoittelua useimmiten harjoitteluohjaajien valintaan, osaamiseen ja asenteeseen sekä ohjauksen toteutumiseen sekä opiskelijan vastaanottoon liittyen. Toiveita esitettiin myös opettajille ja oppilaitoksille. Nämä ovat arvokasta palautetta hyödynnettäväksi. Harjoittelu-aika on opiskelijalle ”ikkuna työelämään sairaanhoitajana” ja sen ikkunan tulisi olla sellainen, että se näyttää selkeästi ja mahdollisimman monipuolisesti sairaanhoitajan työn niin hyvät kuin huonotkin puolet, ja antaa opiskelijalle vahvistusta omista valinnoistaan.

Mahdollistetaanko koulutuksen ja harjoittelujen kautta nähdä se, miten monipuolinen ja monien mahdollisuuksien ammatti sairaanhoitajan (sisältäen myös terveydenhoitajan, ensihoitajan, kättilön ja sairaanhoitajadiakonissan) työ on?

Opiskelijoita oli motivoinut alalle paitsi itse merkityksellinen ja ihmisläheinen sairaanhoitajan työ, niin myös se, että ammatissa on laajat työskentelymahdollisuudet. Opiskelijoilta tuli palautetta, että harjoittelukokemukset saattoivat jäädä aika yksipuolisiksi juuri harjoittelupaikkapulan tai harjoittelupaikkajakojärjestelmän takia. Sairaanhoitajaopiskelijoiden olisi hyvä saada tutustua erilaisiin työmahdollisuuksiin, joissa voi edetä kliinisessä työssä. Näin välttämättä ei tarvitsisi vaihtaa alaa, jos jossakin työyksikössä työ ei tunnu omalta tai sujuu. Tämän kyselyn vastaajista 70 % vastaajista koki hoitoalan omakseen. Kun opiskelun aloittaneista noin 80 % valmistuu sairaanhoitajiksi, niin voidaan kysyä, onko valmistumatta jääneet niitä, jotka eivät koe alaa omakseen? Voitaisiinko oikeilla opiskelijavalinnoilla jo ohjata opiskelijoita oikeille aloille?